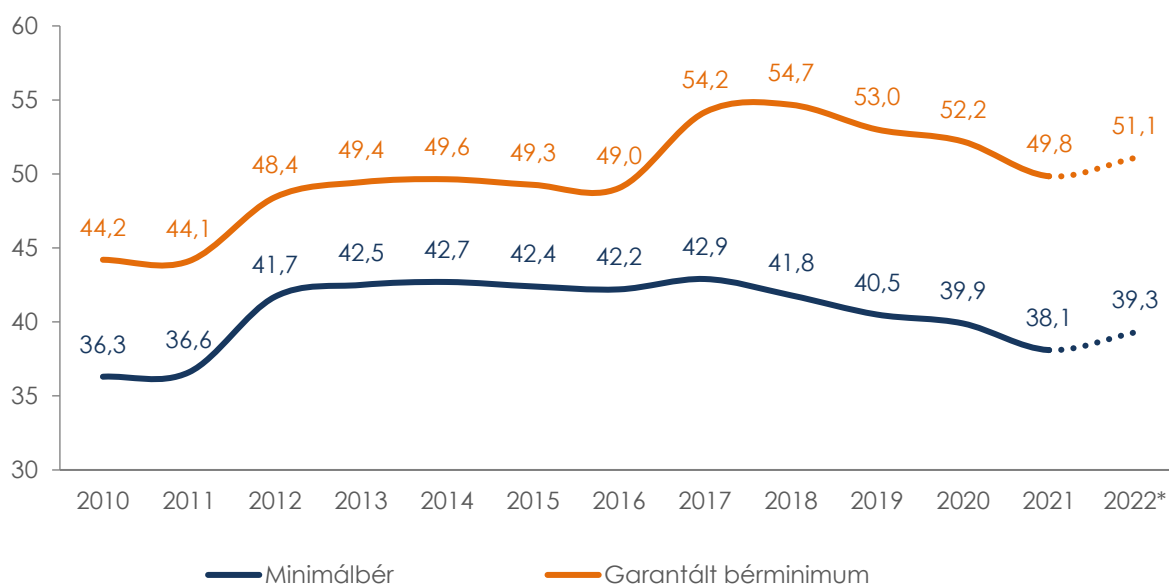

A Magyar Szakszervezeti Szövetség által kiemelt fontosságúnak minősített tények és szempontok a 2023. évi minimálberről folytatott tárgyalásokon

A Pénzügyminisztérium által a tárgyaló felek számára megküldött összefoglalóból kiderül, hogy a **minimálbérek növekedése 2017 óta jelentősen elmaradt, mind a nemzetgazdasági átlagbér növekedésétől, mind a versenyszféra és a közsféra béremelkedésétől.**

Az elmúlt két évben, 2021-ben és 2022-ben is a minimálbér átlagbérhez viszonyított aránya az elmúlt 10 év legalacsonyabb mértékére csökkent.

Bérminimumok az átlagkereset százalékában

*prognózis

Forrás: KSH, PM-számítás

A 2017 és 2022 között eltelt 6 év alatt (a 2017. évet is beleértve) a minimálbérek összesen 80,4 százalékkal, az átlagbérek ennél jobban, 96,1 százalékkal nőttek.

Növekedési dinamikák	2017	2018	2019	2020	2021	2022 jan-szept	2022/2016
Minimálbér	114,9%	108,2%	108,0%	108,1%	104,0%	119,5%	180,4%
Bruttó átlagkereset	112,9%	111,3%	111,4%	109,7%	108,7%	117,5%	196,1%
<i>Versenyszféra bruttó átlag kereset</i>	111,6%	110,9%	111,6%	109,8%	107,8%	114,5%	187,2%

A minimálbér nagyságánál azonban nemcsak a változást, hanem **az abból fedezhető megélhetés minőségét is vizsgálni kell.** A legutolsó elérhető adatok szerint, 2020-ban a magyar lakosság alsó jövedelmi tizedeiben, ahová a minimálbéres keresők és családjaik is tartoznak, **az élelmiszert és a háztartási energiát is magában foglaló rezszi költségek** együttes aránya a fogyasztói kosáron belül **több, mint 50%-ot tett ki.**

A fogyasztási kosár összetétele	Decilis 1.	Decilis 2.	Decilis 3.
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	33,0%	32,4%	29,2%
Lakásfenntartás, háztartási energia	23,2%	21,9%	21,6%

Élelmiszer+rezi	56,2%	54,3%	50,8%
------------------------	--------------	--------------	--------------

Forrás: KSH Az egy főre jutó éves kiadások COICOP-főcsoportok és jövedelmi tizedek (decilisek) szerint [forint/fő/év], 2020-as adat

Az idei élelmiszer és háztartási energia áremelkedésre tekintettel ahhoz, hogy az alsó jövedelmi tizedekben ez a magas, 50 százalék feletti élelmiszer és rezi kiadási arány ne nőjön még tovább, 2022-ben számításaink szerint **23 százalékos minimálbér emelésre lett volna szükség.**

Így tehát 2023-ban az idei és a jövő évre előre jelzett inflációt is figyelembe véve, becslésünk szerint legalább 26 százalékos minimálbéremelésre lenne szükség ahhoz, hogy az élelmiszer és a rezi számlák kiegyenlítésének **50 százalék fölötti költési aránya a minimálbéres munkajövedelemből elkerülhető** legyen.

Kérdés persze, hogy előteremthető-e ekkora minimálbér emelés fedezete a magyar gazdaság teljesítményéből. A fedezet egyik forrása a **termelékenység emelése** lehet, a másik a **jövedelem osztozkodási arányok megváltoztatása** a bérből élők javára.

A minimálbér növekedése az elmúlt évek többségében is meghaladta a termelékenység emelkedését, és tény, hogy a **gazdaság ki tudta termelni az emelések fedezetét, hiszen az átlagbérek még a minimálbéreknél is gyorsabban nőttek.** Ebben minden bizonnyal szerepet játszott a **magyarországi minimálbér és átlagbér 2017 előtti nagyságának a kelet európai régióban is elmaradó vásárlóereje.**

Növekedési dinamikák	2017	2018	2019	2020	2021	2022 jan-szept	2022/2016
GDP (változatlan áron)	104,3%	105,4%	104,9%	95,5%	107,1%	107,3%	126,6%
Termelékenység	102,8%	104,0%	104,0%	96,3%	106,4%	105,5%	120,2%
Infláció	102,4%	102,8%	103,4%	103,3%	105,1%	111,8%	132,1%
Infláció+termelékenység	105,2%	106,8%	107,4%	99,6%	111,5%	117,3%	157,2%
Minimálbér	114,9%	108,2%	108,0%	108,1%	104,0%	119,5%	180,4%

A minimálbér emelés fedezetét azonban nemcsak a termelékenység emelkedése teremtheti meg, hanem a rendelkezésre álló hozzáadott értékből való osztozkodási arányok megváltoztatása is.

A **KSH nemzeti számlák adatai** szerint 2017 és 2021 között **a minimálbéreseket foglalkoztató legtöbb ágazatban** (mezőgazdaság, textilruházati ipar, építőipar, kiskereskedelem, szálloda-vendéglátás) **a munkavállalói bérek/keresetek részesedése a hozzáadott értékből csökkent, a munkáltatók/tőketulajdonosok részesedése pedig nőtt.** Utóbbi, azaz a bruttó működési eredmény részesedésének növekedését elősegítette a **béreket terhelő munkaadói járulékok több éven át megvalósított, 28,5-ről 13 százalékra történő csökkentése.**

A csak a létminimum szintjén való megélhetéshez elég bért kitermelni képes vállalati szegmensben többféle megoldás is szóba jöhet a munkavállalók által elvárt béremelés következményeinek kezelésére. Azon esetekben, ahol **tartós működési problémák** tapasztalhatók, ott a **munkaerő átcsoportosítása (átképzése, mobilitási képességének javítása)** lehet a megfelelő megoldás, amihez a jelenleginél hosszabb álláskeresési idő és a jelenleginél magasabb szinten finanszírozott, hatékonyabb munkaügyi intézményrendszer szükséges. **Az energia és egyéb költségsokkok miatt átmeneti üzleti nehézségekkel küzdő cégek** esetében a szintén átmeneti és **célzott pénzügyi támogatás biztosíthatja** a megnövekedett munkaerő költségek elviselését. A leginkább depressziós térségekben felmerülhet továbbá olyan megoldás is, hogy **költségvetési**

forrásokkal váltsák ki, vagy azokból egészítsék ki a munkáltatót terhelő béremelést a legalsó bércategóriákban.

A minimálbér emelés kigazdálkodását segítő költségvetési többlet kiadás egy részét a jelenleginél **gyakoribb és hatékonyabb munkaügyi ellenőrzési és a szabálysértéseket nagyobb elrettentő erővel büntető pénzügyi szankciókkal** lehetne ellentételezni. Tapasztalataink szerint a munkaidő nyilvántartások szabályszerűsége és a ténylegesen ledolgozott munkaidőre járó munkabér átutalásának nyomon követhetősége éppen a minimálbéreseket legnagyobb arányban foglalkoztató ágazatok és vállalatok esetében hiányzik a leginkább.

Az egyeztetési tárgyalások kapcsán a MASZSZ tagszervezetei fontosnak tartják **a minimálbér feletti tartományban** található munkavállalók **reálbérének megőrzését** is. Emiatt, a minimálbér emelésre vonatkozó megállapodás mellett olyan bérajánlás elfogadásában érdekeltek, amely **a magasabb bérsávokban is célnak tekinti a reálbér csökkenés elkerülését.**